

ШЫҢ

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИК ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

Н. С. Хрущевтун Чехословакияда чеде бергени

ТИСАДА-ЧИЕРНА, май 31. СЭТА-ның корреспондентин М. Никиточкинниң дамычылыгы турары болза: АКШ-тың президентини Дж. Кеннеди биле ужурашып даш Венаде бар чорутуу ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлениниң Даргазы Н. С. Хрущев, Чехословакиянын Социалисттик Республикасынын чазанын чазаны биле боту Чехословакияда чеде берген. ССРЭ-ниң болгаш ЧССР-ниң күрүнө тутарга-биле база анаа кызыл тутар-биле шимхон кызылгандар Тисада-Чиерна деп станция байырлап шимчигил кылдыр көстүп турган. Он бажынынын төп кезеңин кырында—Никита Сергеевич Хрущевтун болгаш Антонин Новотныйн портреттери. Чехословак улустун совет улуска найырламын акы-дүмү сепкил-сагыжын илеретип турар байыр чадирген догуларын дегем пестерде бижилген. Совет чазактын баштыгына чуректин ханымынын дамычы чегиренини өстери ыла кирген: «ЧССР-ге мөөдөл көргүзүң!» «ЧССР-ге сизлерге байыр чадирип тур бис!», «ЧССР-ниң болгаш ССРЭ-ниң улустарынын найырлаы өзүп, быжыгып тургун!» Анаа чехословак-совет кызылгандар Н. С. Хрущевтун уткууру-биле ЧКП ТК-нын Политбюро кежигүтү, Словакиянын Коммунисттик партиясынын ТК-ынын бирги секретары К. Башкош, ЧКП ТК-нын Политбюро кежигүтү, ЧССР-ниң чазанын даргазынын орданчысы Р. Барак, ЧКП ТК-нын Политбюро кежигүтүгө канистел, ЧССР-ниң чазанын даргазынын орданчысы Р. Барак, ЧКП ТК-нын Политбюро кежигүтүгө Чехословакиянын дамычы херектер министри В. Давид, ССРЭ-ниң ЧССР-де ачкыны М. В. Зимилин, Чон Словак областын удуртуу ажилдачылары чедип келгенер.

Тисада-Чиернанын болгаш он чөөк-камында чуртакчылык черлерин зей саным чуртакчылары вокзалдын чанында чыгып келгенер. Ук черин шагы-биле 11 шак 25 минутта поезди көзү дөктэй берген. Вагонун соғамзында байыр чадирип хулууртывишаан, Н. С. Хрущев холуу чайган. «Совет Эвилелин дегерезини!», «Эш Хрущев дегерезини!» дөөн йөрөдөр чаныгылаан үнгөн. ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлениниң Даргазы вагондан үнүп келерге димиттин алыш чаксаалымын база калат эгелзев. Н. С. Хрущев К. Башкош, Р. Баракты, Р. Стреляйны куужактап, ошкаш, бижы-биле хол тутуп менилешкен. Чымылганар Совет чазактын баштыгына ионг байыр чадирип, Совет Эвилелинге, монге болгаш бузулук чехословак-совет найырлаа алар болдурган, бүтү делегейге тайбынга алар болдурган, Н. С. Хрущевка алар болдурган йөрөдөрүн салып турганар. Эри салаан чачыл буугар национвал деп кеткен хөраажевер Никита Сергеевичке хлөб-дусту тудусканар. Совет Эвилелинин келген эргин салгыч пилерлер болза чектерин билек кылдыр бергенер.

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлениниң Даргазына алар болдурган хулууртывишаан танымын анаа чыстаап тургускан.

Акы-дүмү найырлады/ хулөп алышынын дөш, Н. С. Хрущев чымылганарга чуректин ханымынын өөрүп четтеринин илереткен.

Димиттин алыш чаксаалымын болгаш чуректин ханымынын байыр чадирген кылгалары болуп турда поезди Тисада-Чиерна станцияда Братиславаге шигдей чоруккан.

Н. С. Хрущев Братиславада

БРАТИСЛАВА. (СЭТА). ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлениниң Даргазы Н. С. Хрущев май 31-де кезже орайтай бергенде Братиславада чеде берген. Эргин совет ачкыны вокзалда ЧССР-ниң президентин болгаш Чехословакиянын Коммунисттик партиясынын Төп Комитетинин бирга секретары Антонин Новотный, чазактын даргазы болгаш ЧКП ТК-нын Политбюро кежигүтү Вильям Широкый, ЧКП ТК-нын Политбюро кежигүтүгө чыгып болгаш ЧКП-нин база ЧССР-ниң чазанын еске-даа удуртуучулары таварып алганар.

СПОРТЧУ ЧАЙ

Бистин үеисте өртем болгаш техника эң дүргени-биле хөгжүп турар. Кижилер атомун чажыдып тып, Черник кымылал эсеринчилерин салып үнүрүп, математикти нарын санагаларын кылдыр машиналарын, бир дымдал эске дымче огуларын кылдыр машиналарын чогаткан. 200000 катал улагытар электронун микрофон, митан ий-үн катал дүргөн умар самолеттар, автоматтык чүс-чү заводтар, «Восток» деп космик корабль — бо ботуну болгаш оон-лаа эске хой дөждүлери Кижик тургускан болгаш Кижик башкылар турар.

Кижик чокка техника өлүг. Чогадыкчы, тургузукчу Эу-биле ажилдаар-да, машиналарын башкарарда кижик хамкычты мурунда кадык болуп ужурут. Илет, күдү кадык кижик амьдиралдык долу, чаражын меледер бичир, октаргай дегемиче умар, харлыг мегилерин алып-өрлөп, далай даламиче кирип шыдар. Кижиниң мага-болууну күштүг болгаш чараш болуру, аванын сергек болуру болгаш кадыкчылаче еске-даа оруктар мааыла куш-культура болгаш спортту таварып артер.

Куш-культурада эне-не таарымчалыгы — спортчу чай эгелзев. Чүс-чү куш-культура спорту чыгы хөвирдеринин маргыладаларына киржип, спортчу мергеликтерин беддеринин шимелдерин чорудуп турар. Чайгы спортчу сезонда спорттун бистин областа «Буревестник», «Спартак» нитилелдер, Каа-Хем, Улуг-Хем районнары спорт эвилелдери, Кызылдын пассажирлер АТК-зында, № 10 механизация үчилешкенде спорт коллективтери белеткелдеп ужурашканар. Чижээ, Улуг-Хем районга чайгы спортчу сезону айткан маргыладалага районун бугу колхозтарынын болгаш совхозтарынын командалары киришкен, анаа «УТКА» ның 25 чылы сохостун спортчулары тизиле, а № 10 механизация үчилешкен спортчулары Минусинск хоорайга девискээр айыл-биле болгаш 4 үчилешкен маргыладалага тилекчи болган. Обласка бирги чер дөш хөгжүп хуреттин, баг кагарынын маргыладалары, «Спартак» кучубу дөш бот ботунууну, Гастелло атты парктун шаанналы дөш маргыладалар, ол шык колхоз, совхозтарга национал хөвирликтер: хуреттин, баг кагарынын, ча далаарын, авт чарыштарынын маргыладалары арткалган.

Чайгы спортчу сезону эгелзеве областын спорт организациязынын ажилында хой чептер бар болган. Эраин, Тес-Хем, Тожу районнары спорт эвилелдери болгаш Кызылдың чамалык спорт коллективтери чонун спортче хаара тудар, оларга ГТО болгаш разряд нормалары дужаалдыр колхоз, совхоз тептеринге, фермаларга спортчу маргыладалар болгаш оюннар чорудар бөдүнү тудуларын кылдыр ажилды чедир боттадырбайн турар.

Көздө дөш хой спорт коллективтери күлө Эу барымадалап ат кырынга тургустунган, организас талазы-биле быжылгатынмаан болуп турар. Бай-Тайган «Малчык», Тес-Хемин «Чодура», Эраинин «Чаа орук» колхозтарында байдал шак-ла кылдыр. Бо талазы-биле ажилды чорутса чогуур спортту «Урожай» эйи-тура область нитилели (даргазын Капустин) чогуур хөмчелерин алабын турар. «Урожай» нитилелинин юристик кежигүнери колхозтар кежигү дадывырын безин төлөсөй турар. Чижээ, Каа-Хем районун чыгыс-лаа колхозу дадывыр төлөсөй. Ол чорук спортту хөгжүдерини шалтыкты болуп турары чугаажок.

Чайгы сезонда районнары спорт эвилелдеринге, куш-культура коллективтеринге дуза чедирерин биле областын спорт нитилелдеринин болгаш организациязынын эвилелдин чөвүленини ажилдачылары спорт инструкторлары көздөге үнөй турар. Олар көздөге барып, маргыладаларын организаспарт эртерип, спортчу тудуларын чорударын аныктарын эвилелдер болгаш спортчу бектик көргүзүлгө чедип алынырга көздөңи спортчуларыга дузаалар ужурут. Көздөңи спорт ажины чаа чадаже чорудар өөрелдиге-кижизилдиге ажилды экинжиди пропагандаларына көздө ажил-агынын тускай эртемчилерин, башкылары, эчилерин хаара тудар херек.

Куш-культура болгаш спорт ажилын улам ийи калбартып хөгжүдеринге ДОСААФ организациязынын киржигези улам калбар ужурут турбузе ДОСААФ-тың область комитеди спорт нитилелдери, коллективтери-биле кошмак харылзаалыг амылап, колхоз, совхоз, бугуругелдерде тургустунган техникаг бажымын ажилын эргей удуртуп, спортчу чай эгелзеве бар элзев эрте-даа аныктарга ГТО нормазы дужаалдыр талазы-биле ажил кылбаан.

ССРЭ-ниң спорт нитилелдеринин болгаш организациязынын Эвилелин чокта болган Бүгү-заңдык конференциянын киржикчилерин СЭКП Төп Комитетинин байырлыг чазасы чугула соругуна айттыган.

«Ам, совет улус СЭКП-ниң XXI съездинин тооголуг шигитирин амыдрала боттадырдып, коммунизм тургузукуну калбартып, турарын үезинче кирилкес. ССРЭ-ниң спорт нитилелдеринин болгаш организациязынын кол соругула болза ажилчы чоннарын калдын быжылдыр, оларын бектик бугурукчулук күш-ажыла, Төрзөн чүртүн камгалаарга белеткел, аныктарын коммунисттик кижизилдигенин чугула чеспэ — куш-культура болгаш спортту массалык-биле улам ийи хөгжүдери болура — деп ол чагаада айткан. Совет куш-культура торзун Коммунисттик партиянын ол айтмышкынын улуг өөрүшү-биле хулөп ал, бистин чуртувуска спортту массаждар, миллион-миллион совет кижилерин куш-культура-биле кичээлдэринче хаара тудар дөш ажилдап кирилкес.

Областын куш-культура организациязынын болгаш бугу куш-культура хундулук соругула болза куш-ажыла, куш-культура шимчээштинин массалык хөгжүлдезинге, спортчу мергелиди беддеринге чаа-чаа тилгелелер-биле СЭКП-ниң XXII съездинге ужуражы болуру бил эвес спортчу коллективтер профвиледе, комсомол организациязына биле кады хой санын активче даанып, куш-культура бурзунун кижизилдиге-биле ажилдаар болза куш-культура шимчээштинин чедикшин улам хой болур.

Спортчу чай кыйгырып тур, стадионнарже, спорт шөддеринге, туристич походтарже, аныктар!

Көдээ ажил-агыга мурнакчы дуржулганын школазын организаастаар дугайында

Бөдө ажил-агыг продуктуларын бугурун улам көвүдөдөр талазы-биле ош 1-иниң январь Пленумунун салган соругдалары эртемниң чедикшилерин, күш-ажылдын мурунчы аргаларына көдө ажил-агыга калача-өпкө чептеринин неген турар.

Бүш-ажылдын мурнакчы аргаларын өөрениринин эң-не ажилгыч аргаларынын бирезе болза көдө ажил-агыг продуктуларын бугурун көвүдөдөр талазы-биле эң өнөрчүлүктөр чедип алган кеңестер болгаш совхозтар бугурулуенин мурнакчыларын шугт өөренир мурнакчы дуржулга школанын тургузганы болуп көдө ажил-агыг мурнакчыларын шуглар чөвөлдө хурадаларына демдегелзев.

Куш-ажылдын мурнакчы аргаларын, бугурун организаастаар колхозчуларга, совхозтар ажилчыларына, көдө ажил-агынын еске-даа ажилдачыларына массалык өөренир хандыр соругула-биле СЭКП обкомунун өөрүзүчү болгаш обкомчулук доктаатыны болза:

1. Колхозтарын болгаш совхозтарын көдө ажил-агыг продуктуларын бугурун көвүдөдөр бектик көргүзүлгө чедип алган эң өнөрчүлүктөр мурнакчыларын чанынга мурнакчы дуржулганын школазын монг алаан айткан черлерге ай хуусаа иштиге организастаары областын көдө ажил-агыг эргелзеве, совхозтар треннге, СЭКП райкомнарына болгаш райкускомнарга хулөткел:
- а) Би-Хем районун «Кызыл тараачын» колхозуна — бызаларын доруктуруп өстүр ажилы мурнакчы дуржулганын өөренир талазы-биле — быза ажилчыны Дюна Родионова Завьялованын чанынга;
- б) Каа-Хем районун Ленин атты колхозуна — иштетинин электериникти саядазын, оларын сүктүр болдурун өөренир болгаш шигээдип алып талазы-биле — колхозун мурнакчы саячыны Ульяна Ануфриева Яковлеванын чанынга;
- в) Тады районун «Революцияны чалбыкчы» колхозуна — иштетини тарып боозадырын техникалык шигээдип алып талазы-биле — тарып боозадыга техника эш Суландыйын чанынга;

Совет чазак төлээлеринин КУДР-да чоруп турары

ПХЕНЬЯН, май 31. (СЭТА). Бөгүн Совет Эвилелиниң Коммунисттик партиясынын Төп Комитетинин Президиумунун кежигүтү, ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлениниң Даргазынын бирги орданчысы А. Н. Косыгинге баштапкы совет чазак төлээлерин Пхеньянда совет чазак төлээлеринин куш-ажылчы партиязынын ТК-нын Президиум кежигүтү, КУДР-ниң Министрлер Кабинетинин Даргазынын бирги орданчысы Ким Ир болгаш алаанын еске-даа кижилери төлээлерин үлөй чоран.

Комбинаттын директору Ким Ке Сок, торгу артыр фабриканын директору Иян Мен болгаш чүс-чүс пест-таавычлар совет төлээлерге ионг байыр чадирип турганар. Комбинаттын директору чөвүлениниң ТК-нын Президиум кежигүтү, КУДР-ниң Министрлер Кабинетинин Даргазынын бирги орданчысы Ким Ир болгаш алаанын еске-даа кижилери төлээлерин үлөй чоран.

Комбинаттын директору Ким Ке Сок, торгу артыр фабриканын директору Иян Мен болгаш чүс-чүс пест-таавычлар совет төлээлерге ионг байыр чадирип турганар. Комбинаттын директору чөвүлениниң ТК-нын Президиум кежигүтү, КУДР-ниң Министрлер Кабинетинин Даргазынын бирги орданчысы Ким Ир болгаш алаанын еске-даа кижилери төлээлерин үлөй чоран.

Комбинаттын директору Ким Ке Сок, торгу артыр фабриканын директору Иян Мен болгаш чүс-чүс пест-таавычлар совет төлээлерге ионг байыр чадирип турганар. Комбинаттын директору чөвүлениниң ТК-нын Президиум кежигүтү, КУДР-ниң Министрлер Кабинетинин Даргазынын бирги орданчысы Ким Ир болгаш алаанын еске-даа кижилери төлээлерин үлөй чоран.

Комбинаттын директору Ким Ке Сок, торгу артыр фабриканын директору Иян Мен болгаш чүс-чүс пест-таавычлар совет төлээлерге ионг байыр чадирип турганар. Комбинаттын директору чөвүлениниң ТК-нын Президиум кежигүтү, КУДР-ниң Министрлер Кабинетинин Даргазынын бирги орданчысы Ким Ир болгаш алаанын еске-даа кижилери төлээлерин үлөй чоран.

ТЫВАНЫҢ ХОЙЖУЛАРЫ! КҮРҮНГЕ 1702 ТОННА ДҮКТҮ БЕРЭЛИҢЕР!

«Тээли» совхозтун Бай-Тал салбырынын малчылары майын өөлтү чымыл хунеринин үезинде хой кыргыздын массалык калбарган. Пунктуда 18 хачыларды агрегат дүң, хундус ууктел чок; ында 35 кижик ээлчеп амылап турар. Кыргыздын дүктү арытпаар, борттаар, күрүнге киреринге белеткен, шарылар кижилерин база тускайлап быжылгаан.

Кыргызда баштай өшкүдөн эгелзев турган, нитиле-биле 3477 баш кыргызтыган, а чөөк өшкүдөн, ортума-биле 420 грамм болуп турар. Артка 182 өшкүдү хамарышкан коданырында кыргыз турар.

Пунктуда күштү, ында кижилерин ол хой кыргыздыкча угландыган. Соңгул үш хунерде 976 хойлан 1443 килограмм дүктү кыргыз алган. Чамлык малчыларын чок чакып кыргыздыкча элзев бектеп кутурулар болуп турар. Чижээ, И. Ангар-оол, Х. Чамлык олдрын; колдан көбүнү бирөөн-ле 1,6 килограмм, С. Норкут, С. Сарыг-оол олардын 1,5 килограмм болган.

Кыргызда пунктузуну дөрилеган багай эвес. Агрегатты кыргыз серилет, алаа шалым сарайла тургускан. Шимелеп чорутуп агитхундустун ам ушкун номерин белеткен турар. Пунктуда күш-ажылдын организаасты акы тургустунган.

Кара-Тал, Ак-Хем пунктуларында

«Сүт-Хөл» совхозтун Алдан-Маалдыр салбыры хой кыргыздыкча белеткелди багай эвес организастаан. Чижээ, Кара-Талда беш чүс хой кирер, кыры шыгылган, алаа шалым каланы баш бурунгаар кылган. Шап кычаар дөрен, а хөмчөзди 300 хойга каланы Ак-Хемде база туткан.

Алдан-Маалдырдын малчылары бо чазы 6068 хойну болгаш 2230 өшкүдү кыргызар. Кара-Тал болгаш Ак-Хем пунктуларында ажил бо хунерде кийик тудурап турар. Баштайгы кыргыз хойларын чижээден ав көрөгө дүк хой бурунгау 1,5 кг оонажып турар.

Малын семис чыл ажырган, ам хой дүктү кыргыздын турар малчыларына база айттып болур. Чижээ, О. Кызыл-Буганын 300 амыл хөвүнү бирөөн-ле 1,7 кг дүктү, О. Доржунун ангор өшкүлдеринин баш бурунгау 800 грамм чедир чөвөтү берген.

Баштайгы ээлчегде ийи тоннаны

ЧААТН. Хой кыргыздыкча дүргелдир чорук чайгы мал семиртилгенин чогутур ийдеги организастаарыга, күрүнге дүк белеткээр хулөзөгөн чедикшилерин күрсөдиринге чугула ужу-дугула. Эл-Хем районда «Чодура» колхоз хой кыргыздын чакып дөнтөк докшамыр орай эгелзев болжол, ажилдын темпини элзев дүргөлдөткөн.

Элзетти агрегаттары ийи кезек чере ажилдап кирген: Чудурада — 50 хачыларды, Саалма 12 хачыларды. Моон-биле кады Кара-Булак шыкшык орданчылар хол хачыларын эвенеларын база организастаан.

СЭКП-ниң XXII съездинге уткуштур калбарган социалисттик чарыш малчыларын болгаш кыргызчаларын күш-ажылче улам сорук кырип турар. Куш-ажылдын шын организастаанын кам-ла хулө — 2046 хой кыргызтыган, он 3 тонна 27 килограмм дүктү ажаап алган. Хой бурунчелер дүк ортума-биле 1680 грамм болуп турар. Дүктү арытпаар, сорттаар эвенелонг белеткелзев ийи тонна дүктү баштайгы ээлчегде тудулаан.

Чарыш сорук кириген

ИЙИ-ТАЛ. Чайгы мал семиртилгенин үези келген, ол чугула кампаанын чедикшилерин организастаары хой кыргыздын дүргелдиринде база хамарыш. Эл-Хем районда алаан атыг колхоз өшкүдү эң кыргыз доошкан, өшкү бурунчү чөгү ортума-биле 400 грамм болуп турар.

Амы үезе хой кыргыздыкча кийик тудуу, пунктуда 13 хачымы агрегаттан анында хол хачыларды эвенелонг база организастаан. Партия организациязынын секретары эш В. Баруанун редакцияга дымчакы болза: — Пунктуда кадарчылар хонг

Дүк хулөдир пункт Чадаана хоорайнын магаллинеринде мрак. Ында салып, бөтөр тургускан. Белеткелдер конторазынын директору эш Убанов, пункт эргелзекчи эш Кудрявцев олар, райпо баштаар чери пунктуга келген чонун киз-сова белек чөм-биле хандыр дугайында организастыг ажил чорутпайн турарыномуданын.

Дүк дөзөгө — чуртне ужу-дугула, чонун материалды негелдери-биле база бир хол чүдү, чараш болгаш акы шынарлыг пестерин белеткээр чугула чиг-өт болур. Чамлык агенттер белеткелдерге кыргыз чоругу көргүзүп, саткан дүктүн өртзөн куудуларын орданчылар чоруктар база бар. Чижээ, май 25-те Сталин аттыг колхозтан келген колхозчулар саткан дүктүн өртзөтө хомудалын илереткенер.

Белеткел четес болган

Чөөн-Хемчик районун дүк хулөп алып пунктузунда колхоз, совхозтардан дүк чугураган кыштар үзүк чокка кезп эгелзев. Чаа дүктү хулөп алынырга пункт белеткел чок ужурашкан. Дүк складдын септелгенин чоруткан, оон дөвөнирн ойбак, хат, чаз болура эл-чык кирип, хат хадмырга доврак долуу турар.

Белеткелдер конторазынын директору бо чымыл дүктү хулөп саваллар пресстерин электри күш-биле ажилдаар кылдыр мелинастан, эдчеспелгенин планнаш боттадырбайн. Мынчанга ам 4 кижик дүктү хол-биле хулөп, хой үе шакты удуртуп турар. Хол-биле хулөп чорук ажилдын темпини куудулаан, дөрички хунде чүлө 2 тонна дүктү савалларынга өлөжүп турар. Ол шыкшан пунктуда сав чогулаан хөптөттөгөн дүктү ойбак-самдар савалларда суп турар.

„ЧАРАШ-ЛА ХООРАЙ-ДЫР“

Ажилчы чоннар депутаттарынын Кызыл хоорай Советинин куусекин комитетинин чазаны-биле Омск хоорайнын куусекин комитетинин ногаанчылдыга ажил-агыг кылдызын эргелзекчи, хоорайнын ногаанчылдыгынын талазы-биле улуг дуржулганы, ногаанчылдыга тудуулу ийженин, Гавриил Николаевич Шкулов Кызылда чедип келген.

Омск хоорайнын ногаанчылдыгы болгаш чагайжылдыгына ээрзип ажил чылдарына тургузуга ууктел чок ажилдап келген Г. Н. Шкулов бистин редакцияны тускай корреспондентин даразында беседаны кылган.

— Гавриил Николаевич, Кызылдын ногаанчылдыгынын кышкар турарымын бистин комучулары-аыска чугулаан берип көрүрөм?

— Шынын чугулаарга, Кызылдың ийди эки ногаанчылдыктын хоорай кылдыр болуп чоран мен. Ногаанчылдыга талазы-биле Кызыл чараш хоорай-дыр. Оон Ленин, Кочетов куудуларынын анык чертеринде биле, ылаңгыч «Интернационал» эзуугар чорудары болур. Черле мичудумун ийи талазында дисти-дир олурткан кийик ногаан чист дяттар-биле шиметтинге магалдыр.

— Бистин хоорайымызга оон ийи салерини сепкилдерге чүү эки таарышты?

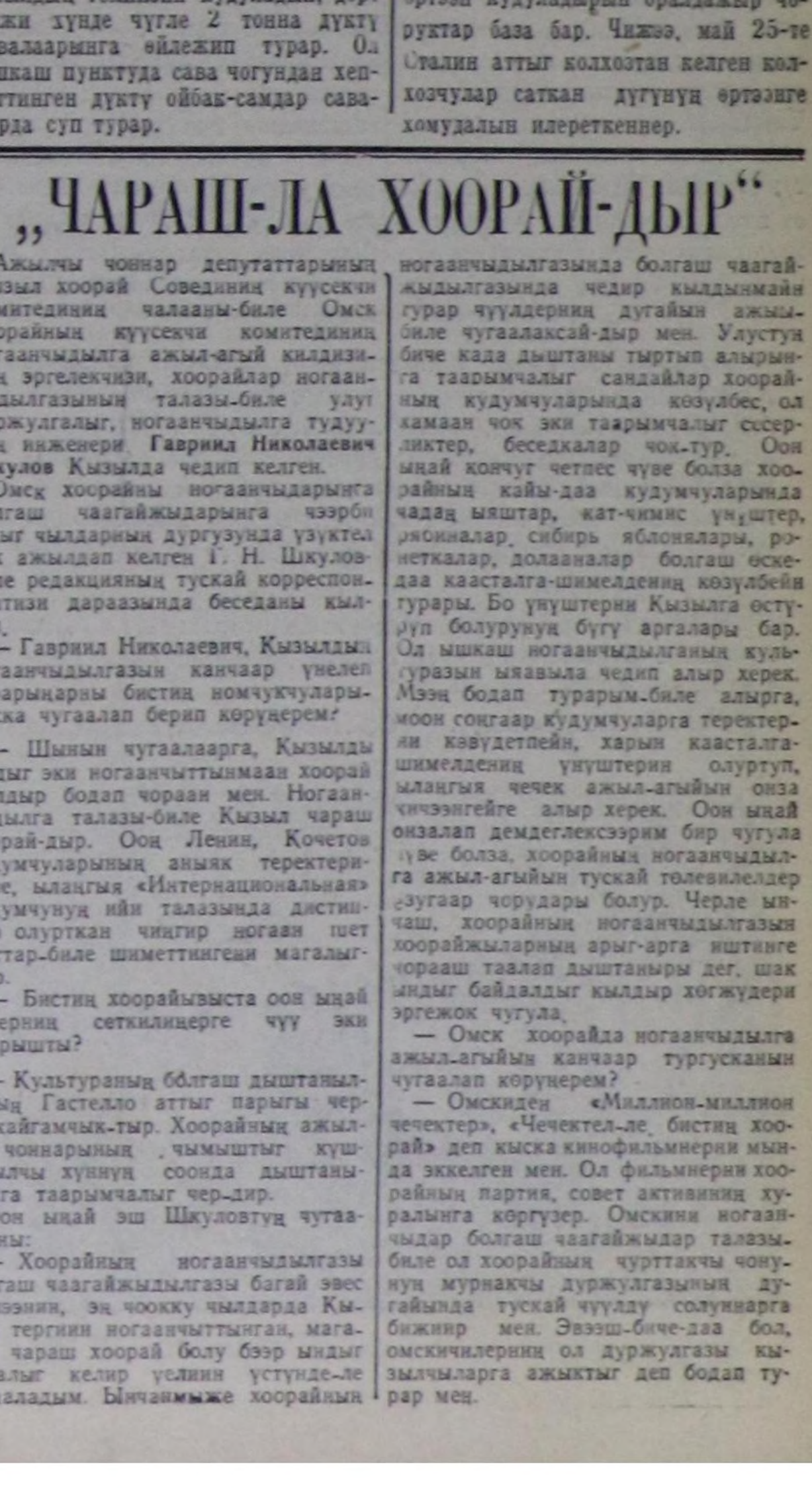
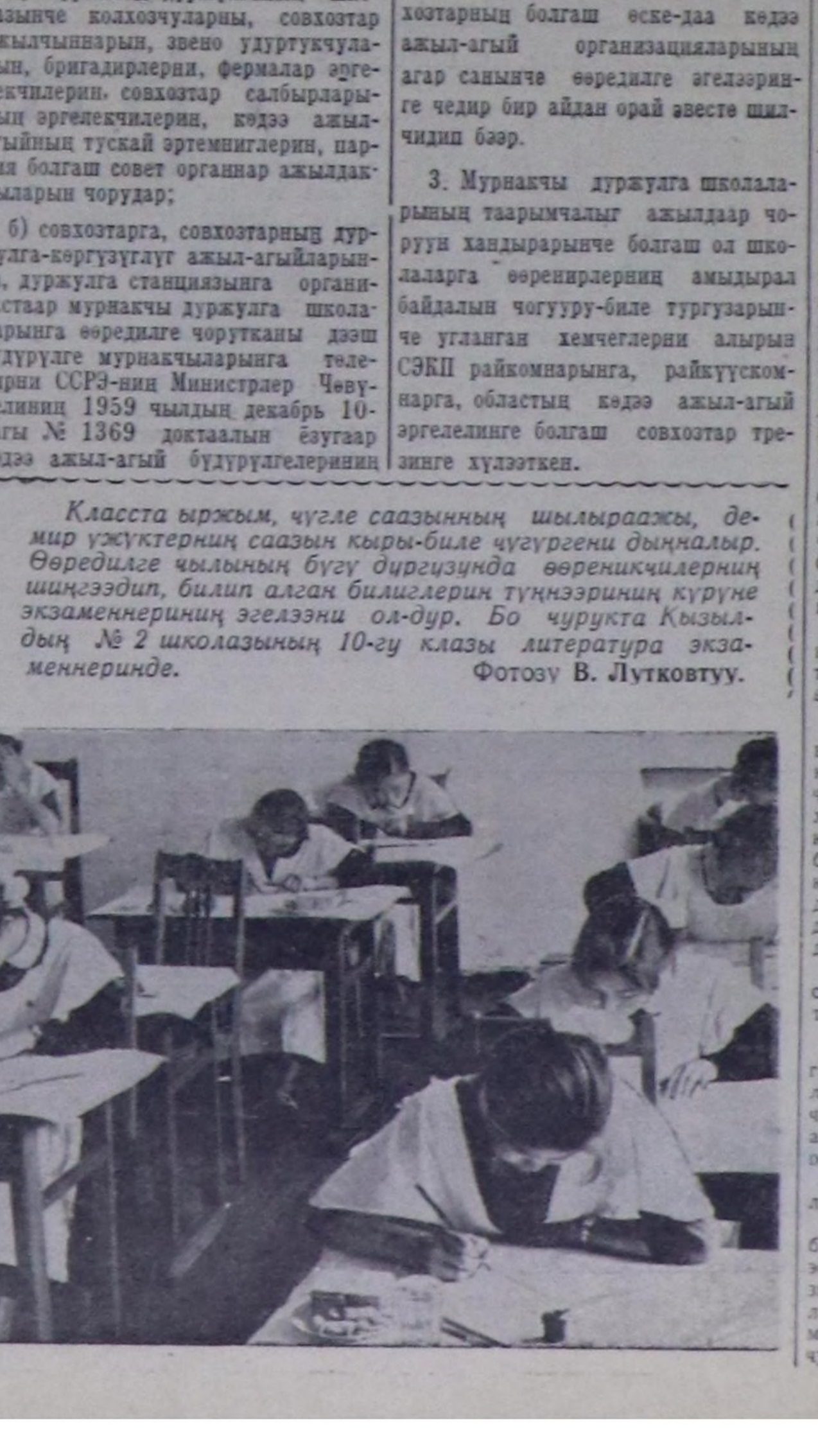
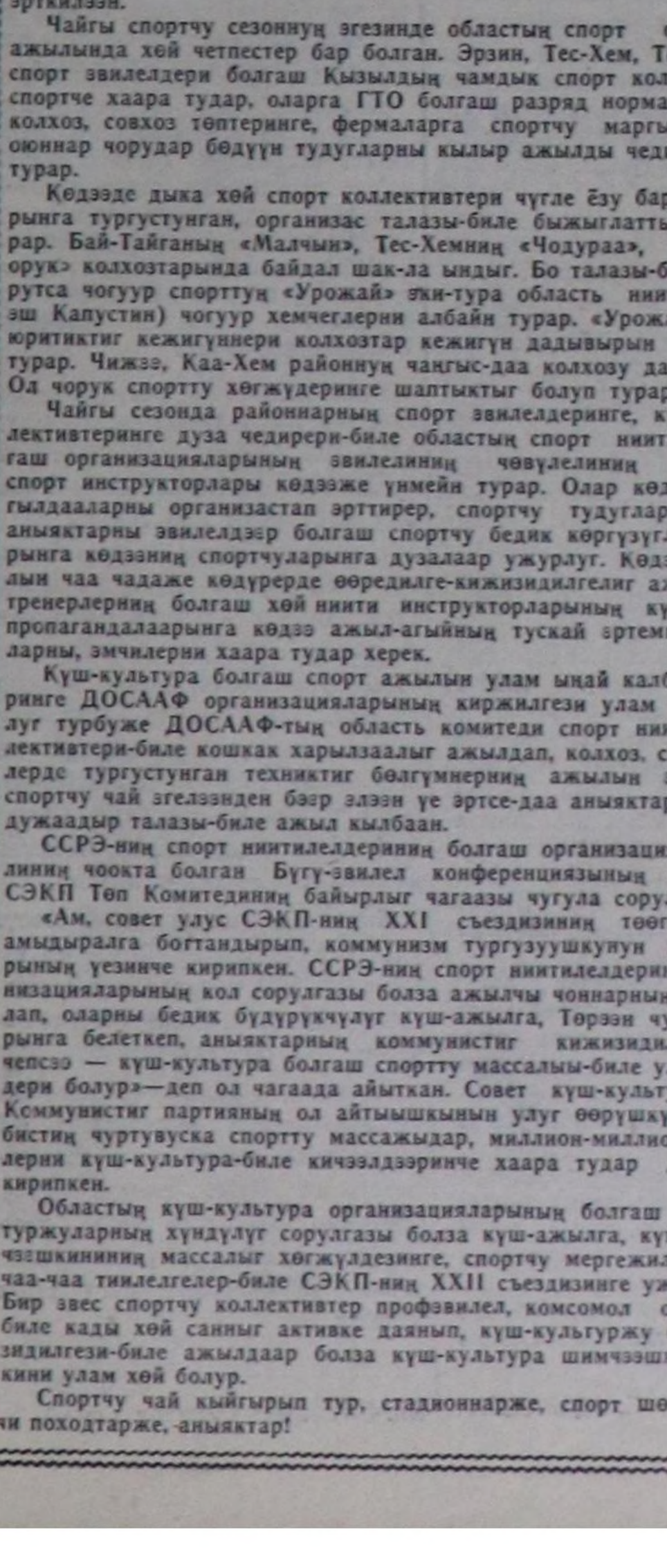
— Омск хоорайда ногаанчылдык ажил-агынын канчаар тургусканын чугулаан көрүрөм?

— Омскден «Миллион-миллион чектер», «Чектел-ле бистин хоорай» деп кыска кинофильменин мында эккелген мен. Ол фильмдерин хоорайнын партия, совет активниң турарына чорудары болур. Омсктин ногаанчылдыгы болгаш чараш хоорай-дыр, биле ол хоорайнын чуртагыч чонун мурнакчы дуржулганын дугайында тускай чүдүлү сөлүнарга бижир мен. Эвиш-биче-даа бол, омскчилерин ол дуржулганын кызылчыларга ажилгыч деп бодол турар мен.

Классика ыржым, чүлө саазынның шымыраажы, дөмир узуктерин саазын кыры-биле чугурун дымчалыр.

Өөрелдиге чылынып бугу дүргүндө өөреникчилерин шигээдип, биллип алаан билелерин түңкөзүрүн күрүне экзаменнеринин эгелзев олар-дур. Бо чуртка Кызылдың № 2 школазын 10-гу класка литература экзаменнеринде.

Фотозу В. Лутковтуу.

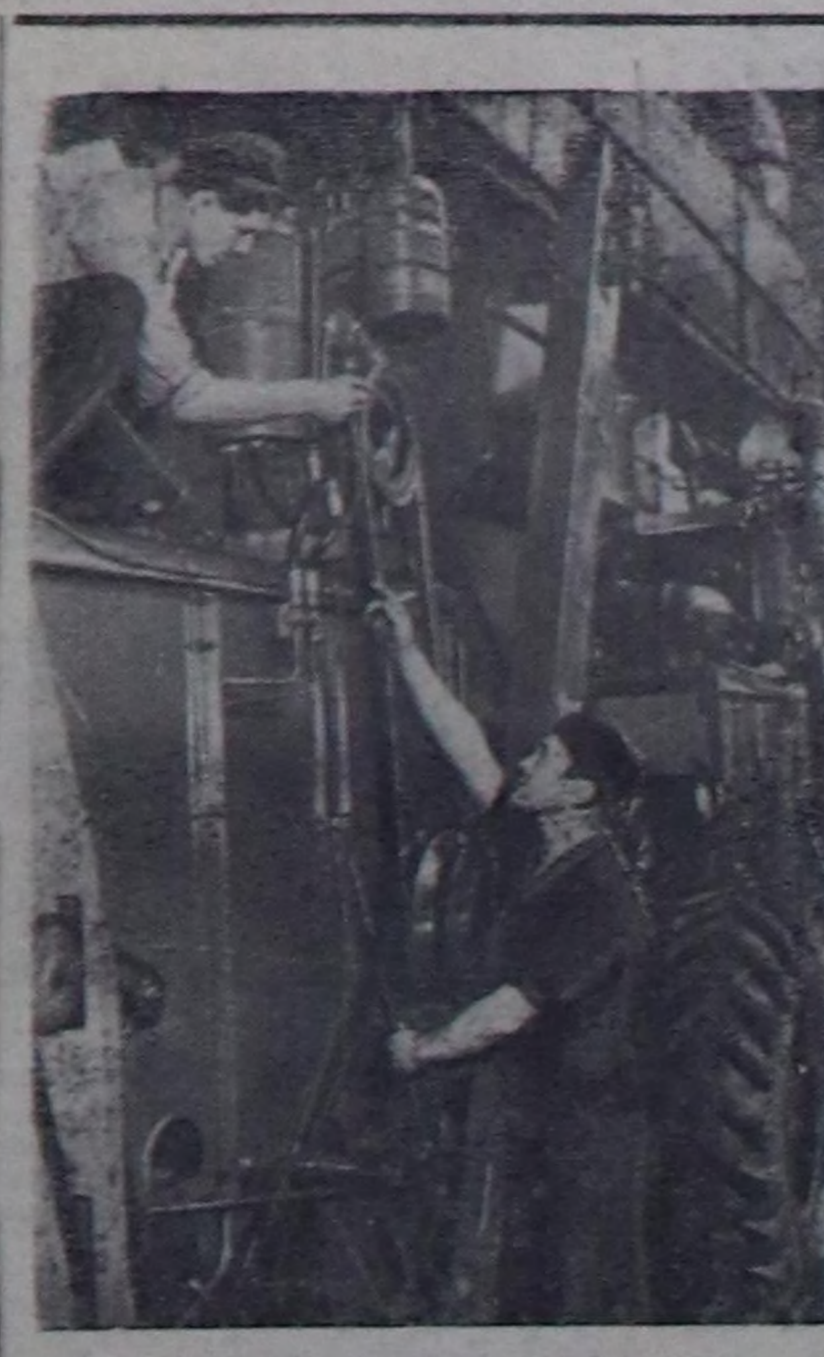

НОГААЧЫДЫЛАГА

Чөөн-Хемчик районун Чапана сес чыл школарынын девискээрин чаагайжылар талазы-биле улуз ажылдар кылдынып турар. Шко- ланын девискээринде ниятизи- биле 200 ажыг аныз-бүрү үнүш- тер олдуртунган, өзүлдөзү дык- ка эки.

Школа чанынын чаагайжыдыл- газына дөрткү классан 8 класс- та чедир бүгү өөреникчилер кир- зип турарлар. Школа девискээри- ни чаагайжыдылганы башкылар төвүлдөшүн бадылаан планын өзүлээр чоруттунуп келген. Сто- лова-биле интернат арасында бо чылын сагчыгаш дерип кылган. Мыда 70 дөс иштэп олурукан. Тараан ыяштарын ажалга, сут- гарылгазын өөреникчилер ээлгег- биле чорудуп турар болгаш чам- дыктарын класстарда быжылган.

Д. ХЕРТЕК.

АЖЫГЛАДА КИРГЕН

Шедзе-Тей, Кара-Тал, Кай-Чыраа — «Сут-Хөл» совхозтун Бора-Тайга салбырынын кол таралды шадери. Чаашкын болбос болза, бо шадерден бедик дүжүт алдынас.

Актын суттарыга бугазы бо сал- бырынын таралды шадеринден бедик дүжүттү өстүрүп алырынга, сутурда олурткан ыяштарны болгаш чурттак- чыларын бажын чанында огородун суттарыга улуз ажыктыг. Мур- нунда чыдарда Ак бугазынын суу- нуң дең кезин ажыктыгымай турган.

Бора-Тайга көдө Совет Ак бут- азынын суун долгузу-биле ажыклар дугайында шитирини үндүрүп, хой күштү олге организастан. Малга- Шыкын сутурга чурттакчылары мава өрүсөс өргөк болган чүгө дөргө, шадерден бедик дүжүттү өстүрүп алырынга, суурун ногаан- чыдылганына болгаш бажын чаны- ның огородун өстүрүнгө суттарыга чугула болгаш.

Буганың уун аштар, оң дөзү- де алдык сутларың чыгыс улуз үчө бооп бадырары дөш кылар ажык-ла хей турган. Хүүрек, лон, балды, хирээ даажы, автомашиналар- ның моторларынын хөдөлүшкүнү көзө када динититинг-ле турган. Бу- га аштагыныга шөфтөшкүн кал- биле 45 бызааларын, 76 хаан оол- дарын, 25 бора-тоолыларын ажап дуртурарлар. Аксы-Барлык, Эри- Барлык болгаш еске-даа школарга чакы тарыга өзгөзлөрүн мурунда өөреникчилер-биле көдө ажык-агы- нын мурнакчыларынын ужуражы- галарын организастан. Анаа тускай өртенгилер тара, ногааны чайгы үдө канчаар ажаарын, фермаларга ажылдарын чугаалап бергенер.

Фото А. Штейников. СЭТА-нын фотохрониказы.

АЖЫГЛАДА КИРГЕН

Шедзе-Тей, Кара-Тал, Кай-Чыраа — «Сут-Хөл» совхозтун Бора-Тайга салбырынын кол таралды шадери. Чаашкын болбос болза, бо шадерден бедик дүжүт алдынас.

Актын суттарыга бугазы бо сал- бырынын таралды шадеринден бедик дүжүттү өстүрүп алырынга, сутурда олурткан ыяштарны болгаш чурттак- чыларын бажын чанында огородун суттарыга улуз ажыктыг. Мур- нунда чыдарда Ак бугазынын суу- нуң дең кезин ажыктыгымай турган.

Бора-Тайга көдө Совет Ак бут- азынын суун долгузу-биле ажыклар дугайында шитирини үндүрүп, хой күштү олге организастан. Малга- Шыкын сутурга чурттакчылары мава өрүсөс өргөк болган чүгө дөргө, шадерден бедик дүжүттү өстүрүп алырынга, суурун ногаан- чыдылганына болгаш бажын чаны- ның огородун өстүрүнгө суттарыга чугула болгаш.

Буганың уун аштар, оң дөзү- де алдык сутларың чыгыс улуз үчө бооп бадырары дөш кылар ажык-ла хей турган. Хүүрек, лон, балды, хирээ даажы, автомашиналар- ның моторларынын хөдөлүшкүнү көзө када динититинг-ле турган. Бу- га аштагыныга шөфтөшкүн кал- биле 45 бызааларын, 76 хаан оол- дарын, 25 бора-тоолыларын ажап дуртурарлар. Аксы-Барлык, Эри- Барлык болгаш еске-даа школарга чакы тарыга өзгөзлөрүн мурунда өөреникчилер-биле көдө ажык-агы- нын мурнакчыларынын ужуражы- галарын организастан. Анаа тускай өртенгилер тара, ногааны чайгы үдө канчаар ажаарын, фермаларга ажылдарын чугаалап бергенер.

Фото А. Штейников. СЭТА-нын фотохрониказы.

Бригада бүрүзү хүлээлгелиг

Школяны амдырал-биле харым- газын быжылгаар, өөреникчилерин бугуруле өөредилгенин улам күш- төдөрү дугайында айтыртыларын бо өөредилге чылыны дургузунда районун школарынга каш удуз чугаалажып, кемелдерини ап келген. Дөрткү үлдүгүн үзөинде школарын- ның башкылар коллективтери кол- жондорун болгаш совхозтарын дуртуучулары-биле кады өөреник- чилерин бугуруле бригадаларын чайгы үдө ажылдарын канчаар организастанарын дуртууга алганар.

Бистин районда өөреникчилерин 12 бугуруле бригадалары тургус- тунган. Олар бо чылын 200 гектар ажыг тараа культураларын, карто- фельди, кукурузаны, сөйланы өстү- рерин хүлөзгөннөр. Ол ыякшан өөреникчилер боттарынын ишениши- биле 45 бызааларын, 76 хаан оол- дарын, 25 бора-тоолыларын ажап дуртурарлар. Аксы-Барлык, Эри- Барлык болгаш еске-даа школарга чакы тарыга өзгөзлөрүн мурунда өөреникчилер-биле көдө ажык-агы- нын мурнакчыларынын ужуражы- галарын организастан. Анаа тускай өртенгилер тара, ногааны чайгы үдө канчаар ажаарын, фермаларга ажылдарын чугаалап бергенер.

Шунту бугуруле бригадаларында бригадалар чөвүлдөрүн тургускан, уз чөвүлдөрдө колхозтор, совхоз- тар удуруткучулары, башкылар, шко- ла директорлары, көдө ажык-агы- нын тускай өртенгилери келген. Олар өөреникчилерин бугуруле бригадаларын кижигүнеринге ар-

га-сүмезин чугаалап берип, дузала- жын эгелешкен. «Тыва дүг-дүг» комбинаттын ижнери эш Мөңсөсө- вичев, Кызыл-Мажалык ортукмаш шко- ланын бугуруле өөредилгенин харым- чыкыл турар эш А. Погорелова, о- лаз школяны биология бажыны эш Е. Баранова олар Кызыл-Мажалык школянынын өөреникчилерине «Дашчынын, бызгычын болгаш столарын мергежилерин канчап чедип алырыл» деп темага беседаны кылганар. Ол школяны 15 өөре- никчилер комбинаттын туудуку бригадаларына барып, туудуку мергежили өөренип, ажылдап тур- рарлар. Бо чылдын августта чедир олар тууду ажылдарын талазы-бе- ле тускай мергежил чедип алыр- дар.

Школяны 8 өөреникчи кыстары даарыныга мастеркалында барып- кеп быжыкчыны эш Буданованың дуртуугазы-биле өөренип турарлар. Кызыл-Мажалык СТ-тин тракторис- тери, механиситери школа-биле эки харызынын тургусканар. Олар 27 оолдарын «ДТ-54» трактору баш- карып билер кылдыр өөргөткөннөр. Чакы хову ажылдарын үзөинде олар механиситерлер-биле кады «Барлык» совхозтун шөдлеринге чер чарып, тараа тарып турганар. Та- раа, ногаа быжа бээр—өөреникчилер шөдлерге чедө бөөрлер. Бо чылын школяны өөредилге-дуржулга үзө- тогунун кемелдеп улгаткан. Мыда ызы-бүрү ногаа, тараа аймаан та- рып олурткан. Оларын чайгы үдө

ажаалдазын харымылар өөреникчи- лерин тус-тус класстар айы-биле быжылган.

Аянты сес чыл школяныда башкы эш В. Немцовага удурткан бажын ажылынын болгуну эки ажылдап келген. Балгуну кир- жикчилери фартуктары, плателери- ни, халаттары урутлар көстөмө- рин болгаш еске-даа хей аймаан даар- ны өөренип алганар. Тракторта эш машиного олурткан, төрөн соххозтун, совхозтун хову, шад- деринге ажылдарын күзөлдүгөр школа бүтүгүдө хей. Аянты шко- ланында чымы машиналы «Беларус» деп трактор бар. Машиновелетин башкыны эш Дорощевтин удуртка- зыны ат-суура районун эске школа- ларына илеткөөн. Ол кыстар трак- тор хөдөө өөренип алгаш, ам кайы- зы-даа трактору башкарып чорудуу турар.

Өөреникчилерини куш-ажыла чап- чыктылары, өрөдери дөргө бүдүн чыл дуртуугун ажылы болур. Оң бир кол көдө—чайгы бугуруле практикалы, херек кырында ажыл- даары. Ичангаш районун баш- кылары, колхозтор, совхозтар уду- рткучулары чайгы үдө өөреникчилерин бугуруле бригадаларын ажы- лын удурутунга иленигилер кир- жип деп сорулган алган.

П. БАРАНОВ, Барыин-Хемчик районун инструктору.

Амыдырал негеп турар

Харымсалгалы болгаш берге ажылды хойжу кижиз хүлөөнип алган ажылдап турар. Ол, кодан ховун су- руп алгаш, олар-белтирлер айы- биле ол-бо ховаштарге көжүп, кол- дуна-ла көлхө, совхоз төвүндө ирак черлерде чурттан чорур. Мал ажылында бо чугула кижини чурт- таар бажын, аш-чем-биле хандыр- рынче доктаамал сагыш салырып көжөстөр, совхозтар удуруткучу- ларындан негеп турар. Ичангаш бис- тин районда хойжуларын амыд- ал-туртталганын, оларнын аш- чем-биле хандырылганын канчаар сагыш салып турары?

Районун хойжуларын улуз бурдузу амы үдө кидис өгөлдө чурттан турарлар. Мурнуку чыл- дарда турганга болаарга, бо чы- лын эргик кидис өгөлдөр чаа кидис- тер, брезенттер-биле чаартып дерип, малчынарнын хой кезин радиопри- емниктер-биле хандырган. Бо дөргө хойжун амыдыралы өөргөлдөрүнө чөдө хандырылганын быдалар- дыр, ыччала-даа ол ирарта-ла чет- пөс. Кидис өгө чурттан оң эки шы- нарыды, суугунуң аш-чем-нин кыл- дып чыри белек эвес-ле болгай. Чүгө дөргө мыда пекча азы плита чөк, ылангы кыжын анаа соок. Мындыг байдаларын өөренип бер- ген, хойжуларын чурттан турар кол-көд тургаларына бажынар туура ажылды бистин районга колдуу- ла 1960 чылдан бээр эгелөөн. Оң түнели чүгө? Хойжуну чүңү- биле өөргөк бис?

Түнели багай, хойжу ам-даа хо- мудал турар. Амы үдө районун үш колхозтарында хойжуларга ту- дуп берген эвөш сагыш бажын- чыгаатар бар-даа бола оларнын шынары багай: бигин, чавыс, ка- ранты, пекча болгаш плиталар чөк, кышкы үдө оң иштинге соок.

Бирги экзаменге

Кызылдын медицина үчиндешчи- нин үшкү курсчулары күрүне экза- меннерин дужап эгелөөнөр. Бирги группанын 34 студенттери хирур- гия талазы-биле экзаменни чедип- кинип дужаганар. Оларын иш- тинден А. Төвшин, Н. Фадар, Жуко- ва, Берцова билеттерге кирген ай- тырып бурзуун шын болгаш бузурел- дин-биле харымсалганар.

К. ХЕРТЕК.

Мынды болганда анаа хойжу канчап сагыш амыр дымтанарыл, эки аш-чемини канчап кылып чыри- лар. Манаа тамаарыштыр бир чижети кирейи. Хойжу бөлүк алдарнын төвүндө кылган ол таарыкча чөк бажынчыгаатарын «ажык-дузаны» манай олурбайн. Ленин аттыг колхозтун О. Шынада хой фермазынын хөдөжөн хойжулары хлөб быжыра- рынын бир арганын бодан алганар. Далганын өгө ажыктык, демир суу- руу бичин оттуган, анаа тыва папты тиккеш, иштин үс-биле чал- гаш, деми амытан далганын сал- гаш, паптын амын так дуглап каар. Оң сонда одун үсөйи бичи- леп салып турар. Бир шак ажыг хей болганда көргө чагай улуз төгөргө булка хлөб бөлү бээр.

Мынды арга-биле хлөб быжыра- рын нот каларчы, мурнакчы мал- чын 32 харым Шалык Баян мыда чурттан турар малчынарнын орту- зулга таралып, өөргөткөн. Баян ка- дайнын болгаш еске-даа хойжулар- нын чугаазын өзүлээр алырга, далганын өгө ажыктык мынды хлөб- ти боттары быжырып чыри багай эвес арга болуп турар. Иччала-даа пекчанын илдир оттуул алгаш, анаа хлөб быжырыныга деңгөргө, бо арга мынды-ла канчап ажыктып эвес, чүгө дөргө паптын одун үсөйи сал- рыныга хей үгө негеттинер, бичин папша хары угда элөөн каш булка- ларын быжырып шыгвас, ажыктын далган, пекчага быжырган дег эвес, пап иштинге эки хөп, бышпас бо- лур.

Хойжунун аш-чем хандырылганын кичээлге салбас чоруктар районун «Чогураа», «Ак-Эрик» колхозтарында база бар. Ол колхоз- тарда тууг бригадаларынын хойжу- ларга кылган бажынары Ленин ат- тыг колхозтуунда баян эвөш сагы- ның шынар талазы-биле багай, хой- жуларын аш-чемини үзүткө бээр таварыгалар база тургулаан.

Малчынарнын материалды ханды- рылганын өөргөлдөрү кемелдер дугайында айтырыгы СЭКП райо- нуң плениумуна, район Советинин сессиясына, колхозтар баштаар чер- леринде болгаш партия организаця- ларынын хурдаларына каш удуз ча- гаалажып турган. Иччала-даа хүл- өөп алган шитирлерин күтсөлдө- зи дөш ажыл кайы-даа колхозта оожум чоруп келген. Районун хө-

рөдөкчилер иштинелинин баштаар чери ирак-уахта чурттан турар малчынарга аш-чем чедирлөгөн багай организастан турар: районун автовакзы колхозтар төптеринге, сут-баран фермаларына барып ту- рар-даа бола, хойжуларын турала- ка канчуу хаа өстүгүлөн кээр. Кол- хозтарда магаинерден дерги салым чүгө мыда-хаа чорудуп турар, ол баарда шай, тапкын, пөс аймаан кол- дамдыр алпаар, а малчыга эне-эргө- көк чугула далган, үс-саргаж, арпаштар аймаа оларга чедипшөй барыллар азы чамдыкта шуут чөк болур.

Ичангаш областың көдө ажыл- агыймыда кол кижиз — хойжунун амыдырал-чуртталганын өөргөлдө- рү, ылангы оң чир аш-чемини шынар- ыкчаар айтырыгы сонгаралтапайн шитирлөгөн үгө келген. Чүгө бис- тин Тес-Хөмдө эвес, а областың еске- даа чамык райондарында хой- жуларга чагайжыдып туртуган ба- жынар ховар. Хойжуларын кыш- тап, чааг, чайлаг, куаг бурдуурагы мынды бажынара мындагы херек дөргө бола, ам дөргөинде мынал- ла болдунас, хей күш болгаш чары- гал негеттинер алпаар. Иччалажак хойжуларын кол туралгып турар бөдө ховаштарыга эки шынарыды дериткенге бажынары (дегем, чырык, чымыг, пекчалары) туулуп ал болура арга көлхө, совхоз бур- дууда бар. Ону амыдырал негеп турар, ыччаар кылар-даа ужураг бис.

М. МИНЧИМАА, СЭКП-нин Тес-Хем райкомунун аидис эргөкчизи.

КЕЛГЕШ КАНЧААР...

— Бо көжө маз тү болур дээр сен? — База-ла кино ылбайн. — А дарга, суббота кезежизинде? — Дегин-ле таңды дити. Кунгуртун суурда Култура бажынынын чанында-даа, колхозчулар- нын бажынарында-даа мыда дикшен айтырып-харымын чөкө-даа дынаан мен. Хей харак өскү, мында ажык- тажык-даа, артык домак-даа чөк. Културасын бажынында оюн-көп- өрт, декция, беседа, номчукулдар конференцияны сөөгү үдө шуут болбайткан. Чүгө кино, таңны дөш

Х. МОҢГУШ.

Ховар олма

Өвүр районун «Торгалыг» колхозу- нда өшкү каларчыны комсомолчу Кыргыс Кара-оол бодунун калайи Александра Кыргыс-биле өшкү мал- дал эгелөөнүнүн бири чымында 300 ажыг өшкүнү чаш төлүн менди камгалып алган.

Анык өг-биле чеди чылын үшкү чымында малдан турар өшкүлерини алайлары менди ал, СЭКП-нин ХХИ съездинде белектиг ужуражырын хүлөзгөннөр. Май айда оларын өш- күлдери төрүп эгелөөн. Оларын баш- тай төрөөн ийи өшкүзү үш-үш анай- ларын төрөөн.

В. САНАА.

ЧОРГААР ДЫҢНАЛЫР СӨС

Тамчыктыг уйгуже шымын бер- ген чыткан Ооржак Амыр-Ашаков- чин эжиктин дыңыг сохтаалганын отуруктаан.

Ол турган, деңни кымысалаштын шыгыне көргөн: дүн ортузу эрте берген болган.

Эжине чедө бергеш: — Кызыл!—диген. — Силерин чалап кедим—диген үн халга өтүр дыналган.

Халганы бодунче тырткан, сен- чини өрү кедүрүшкен. Кирип келсе- де колхозтун Чекеткиде турар мал- чын Бошка болган. Кара-дандыкта күстүн соок тыныштыг халы чыныг бажынче ол малчынын муруну быдалаң, дыраржы кирип келген.

— Уруларым араан, ат болду, оларын амы-тынын ам күрүнер!— деп, ол муңгаргай чугаалаан.

Уруларын канчаар араанын годаргай айтырып алгаш, эминери, херекселдерин сумазагына сужак, шалымны кеттиришкентин дамыг- чаа түнп келген. Мурунда чүг-даа турза көүдөс дүйөй карангы, күс- күр соок хат калчалымы-биле улуз, чыгарыда шөйен чинге деңирээр хатка чалгылаңдыр каттырган, ал- гыржып тургулаан.

Хат-даштыг, халыр дагыны дожаң- дапкан кокла оруктарына келгеш, алтарнын муңаш-дынарны ам көш дыңдыр тыртып, оожумна- кан. Бир эвес дага чөк аытар дөң оржак укар болза, калырын куду караш дигилээр берге амыдыралга карак-чипеш дээр арасында таваржы берип болду тургулаан.

ришкенинге таварышкан, оң ка- динда бакча-бак улажыр дөң ыл- ган, оларга уланут аарык база не- мекти берген. Аарыг уруларынн эжини ичин 40 градус чедип турган. Ооржак Амыр-Ашакович оларга ме- диянанын баштайгы дүргөн дузаын чедирип — эминери сымдыртын сымдыртып, ижиртирин ижиртип чугула кемелдерини ап чоруткан.

Эки уруларынң аза, ачазынче көргөш: —Эң-не бергедеп турарын эмне- деге дүргөн чедиргеш, эмневес болза хөрдөк-тур. Эскедеринге эмне бер- ип каар мен, оларын мөң чугаала- ның буугаар ижиртип эвеспе—дөөн.

Эдинин ичин эң-не улуз, бергедеп араан уругун чымыр шуглаан, эчки мураңга ушкара туткан, оң авазы-биле кады деңиң келген оруу- биле суурже чоруткан. Дан азыл ор- да урууга эмнедеге өкөлгөш, эмнеп эгелөөн. Даартамында Бошка малчын ийи аары уруун зытка ушкаржы ал- ган бо чедип келген.

Ийи дүңе улаштыр карак шы- майн, урулар чанындан ирвайып, оларын эмне тура чоган эчки ба- жыныга көжө келгеш, чаз-ла удуз- зурал чымырда эжикти кижиз соктап келген.

— Аарыг уруларын бирөөн э- берген бергедеп, ат болду, Ооржак Амыр-Ашакович — деп, оң дуза- лдыктын чугаалаан. Чөдө бөргө баштай өкөлгөш ирүүнү бөсү дүп-тыртып, хевизг черден-ле тымын чыткан. Ол-ла до- рданы килестөр тындырып, эмнеп сымдыртып, буту араларын херек- тээп. Ол дүңе эчки база-ла уйгу уду- ван. Эчки болгаш оң дузалалганын бир недела иштане дүн-хуу чөккө урууларын амы-тыны дөш айымы-

ОЧЕРК

дыг аарылар-биле демисежиң кел- ген сонда оларын кайымы-даа се- гези. — Уруларымнын амы-тынын ап, эжирткендерге өөрүп четтиргеними илердеп сестер тылпас-тыр мен. Бар-чөктүн арасында болуп бергедеп турган урууму ол дүңе манаа эк- келбөөн болзунара, кайын миңчаар каттырып, омак-өтүлүг турар бөөр, эчки—деп, Бошка кан калды эки- рөөн урууларын эмнеге салбырында үндүрүп ап тура чугаалаан.

Ооржак Амыр-Ашакович тос чыл дургузунда, Бора-Тайгага эмнеге салбырын эргөкчизин арасында хөрежиң олурарын эминиян чүрүтү көргөш, оң аздада «Сут-Хөл» рай- онунун Бора-Тайгада эмнеге салбы- рынын эргөкчизин Ооржак Амыр- Ашакович Херлинг-оол» деп бижип азынын номчалынын мөң сагымыга кире конуп келин.

Ол хүн дүш сөөдүдө суурга хал хөдөөсө Ооржак Амыр-Ашакович чөк болган чүгө. — Суурун чурттакчыларынын бажынарынын арыг-шөвөрн хына- ыштан, аарыларга улуз тарымын кылып чөйүр барды. Бөжө 7 шакта манаа чедип келир—деп, оң

О. А. Херлинг-оол.

генде чугаалажып олудуруусу, 1960 чылдын Октябрь байыралынын бү- дүгүндө областың Кундулап самбы- разында мурнакчыларынын арасында хөрежиң олурарын эминиян чүрүтү көргөш, оң аздада «Сут-Хөл» рай- онунун Бора-Тайгада эмнеге салбы- рынын эргөкчизин Ооржак Амыр- Ашакович Херлинг-оол» деп бижип азынын номчалынын мөң сагымыга кире конуп келин.

плениумунун доктаамал күөсөдир дөш улуз ажык-херекти кылып, суурун болгаш оң чурттакчылары- нын арыг-шөвөрн, культурасын дөш бодунун улуз кириштирип турар деп чугаалады.

«Айтырыг дааржаа» деп каан би- жимедди бичекке харымкы кор- дорда азыл каан тур. Медицина те- мазынын талазы-биле соугуруна айтырыгыларын улуз бижөөш, мыаар суң каарга Ооржак Амыр-Ашакович айтырып, харым кезежени организа- стаан, ол айтырыгыларын анаа харым- лап берип турар.

«Бөжө» чеди шакта чедип келир кижиз деп, эминиян дузалалдыкты демти кытың чугаазын өзүлээр э- минеге келеринге ол, илер бөжуур өрөдө ажылдап турар болду. Элөөн болганда үчүп келин. Оң ажык- амыдыралынын дугайында айтыры- галарын анаа салып, оройга дээр оон- биле хөрежиң олурган бис.

— Бир муң тос чүс бежен ийи чылда Кызылдын медицина учили- щезин дооскам, Сут-Ахсынын э- минегинге ажылдап килдим. Ичкан анаа улуз эчки турган Николай Ва- сельевич Спасский менээ дузала- жып турганын кажан-да ултас мен. Бүдүн чыл дургузунда ол мени бил- гил-мергежили, арга-дуржулкамы- биле дык-ла хей чүдөлдөргө өөргө- ткен. Сут-Ахсында бир чыл ажык- таан, оң бо эмнеге салбырын эргө- гөкчизин килдим—деп, ол чуга- лаан.

дузалалжып өргө хыс чугаалам. Болдуна-ла чайгы үдө тылтыр дивентери болгаш ижин-шөйүндү- нүн аарыларына база дифтерияга улуз тарымыкынын малчынарга кылып дооскам, ам ол тарымыкы- нарын суурун човунда чорудуп ту- ларын ол кыстан мынадынас.

Сут-Ахсында бээр кады келгеним, ол суурга алаан журунда келген совхозтун улуз эминия турар.

— Херлинг-оол хову шактарында суурун чурттакчыларынын бажы- нарын кезип, медицина темазыга лекция, беседаны кылып чоруттар, суурга арыг-шөвөр комиссиянын даргазы кылды. Туруп-могар дээр чүвө билбес канчуу кижиз-ле болгай. Оң мыа ол партия обкомуну 5-ки

дузалалжып өргө хыс чугаалам. Болдуна-ла чайгы үдө тылтыр дивентери болгаш ижин-шөйүндү- нүн аарыларына база дифтерияга улуз тарымыкынын малчынарга кылып дооскам, ам ол тарымыкы- нарын суурун човунда чорудуп ту- ларын ол кыстан мынадынас.

Сут-Ахсында бээр кады келгеним, ол суурга алаан журунда келген совхозтун улуз эминия турар. — Херлинг-оол хову шактарында суурун чурттакчыларынын бажы- нарын кезип, медицина темазыга лекция, беседаны кылып чоруттар, суурга арыг-шөвөр комиссиянын даргазы кылды. Туруп-могар дээр чүвө билбес канчуу кижиз-ле болгай. Оң мыа ол партия обкомуну 5-ки

плениумунун доктаамал күөсөдир дөш улуз ажык-херекти кылып, суурун болгаш оң чурттакчылары- нын арыг-шөвөрн, культурасын дөш бодунун улуз кириштирип турар деп чугаалады.

«

ТЕЛЕГРАФ ДАМЧЫДЫП, ДЫЦНАДЫП, МЕДЭЭЛЕП ТУР

Н. С. Хрущёв биле Д. Кеннединин ужуражырынга холбаштыр

БЕРЛИН. (СЭТА). СССР-нин Министрлер Чөвүлөтүнүн Даргазы Н. С. Хрущёв биле АКШ-тын президентини Д. Кеннединин болуп деп турар ужуражышкыныга хамаарыштырган хой сангы материалдары Берлиндин демократтык парлаганын аршынарында парлап турар.

Делегейде душкүрүгүлүгүлүк чоруктуң завырларында үндөс Венага салдынар, азы-бүрү нийтилед тургузугу күрүнелерин тайбып жожа-кедөө догунашкыны бажылаарыча болуп бажым кылдынар дээрин чер бөмбүрээниң бүгү дилтерин чагай сепкилдик кижилери манат турар деп «Нейес дейчанд» солун демделгез. Хрущёвтин Кеннеди-

биле беселазынын бүдүүзүндө нементер душкүрүгүлүк чорукту чымчадарында калды-бир чүвени кылар бе дээрзин билди алырын делегейде куялар деп ол солун ургүчүлөп бижээ.

Германияда ийи программа бар: бирээси—милитаризмин болгаш дайынның улуска удуу программасы, өскөсү—милитаризмин болгаш дайынның тергилдешкининде нацияны камгалал алырын, тайбынын саугуу немец программасы бар деп «Нейес дейчанд» солун айыткан.

ГФР-нин канцлерин Аденаурин Гамбургка май 28-те чугаалаан чугазын солун шынгы буру шаап турар. Ол чугаазына Аденаур бун-

денсверни атомнуг чепсек-биле чепселгезин база катал негеп турган. Венага болуп ужуражышкынын бичи-ле муруну чарында чугаалаан чугазына Аденаур байдалды чидигелдер болгаш чугаалаажымшкынын чедикшинин түнөөлдерини моондактар сорулганы салган дээрин солун демделгез.

Герман айтырынга депшилеги чедип алыр төлөздө, кайы-хайзын билчир чоруктуң байдалын боттарыска, Германияга тургузар ужурауу бис, ынчангаш Венага болуп ужуражышкынын чедикшининг артеринге хамыктын дээр дуаалап шыдаар бис деп «Берлиндер пейтунг» солун бижип турар.

Р. МАЛЕКТИН МЕДЕГЛЕЛИ

ЖЕНЕВА. (СЭТА). Женеваңың парлага бажыныга болган парлага конференцияныга Алжир төлөөлөрүн төлөөлекчи Р. Малектин медеглээни-биле алырга, Эвиан-Ле-Бенде чугаалаажымшкынара Алжириниң бот башкартынарын дугайында айтыргы чугаалаажып көөрү ургүчүлөп болуп турар. Алжир төлөөлөрүн баштыны Крым Белькасен бот башкартыныга дугайында айтыргыны талазы-биле бодунуң туржун тайылбырлаан болгаш Француз төлөөлөрүн салган элээн каш айтыргыларына харыс-лаан.

Р. Малектин оон ыпай медеглээни бола, хуралга күдүрүп үнген айтыргыларын чугаалаажып көөрү удуу-дедир элип-чазарынын байдалына эркен.

Ф. Хелу мөчөөн

ПАРИЖ. (СЭТА). Франс Пресс агентиледин корреспондентинин Бейруттан дынатканы-биле алырга, «сирий кара бажымга эрип-шагайнын түнелинде» Ливандин Коммунисттик партиянын чингине секретари Фараджалла Хелуну мөчөөн дугайын Ливандин Коммунисттик партиянын секретариаты албан бую-биле дынаткан.

Федерация тургустунган

КАСАБЛАНКА. (СЭТА). Профессорилериниң 1 Бүгү-африка конгресси бодунуң ажылын чокота чаа дооскан. Профессорилериниң Бүгү-африка федерациянын тургузар дугайында федерацияны чалгыс үн-биле күлөп алган болгаш федерацияның удурутугазын сонуп, уставын күлөп алган. Профессорилериниң Бүгү-африка федерациянын даргазына Махджуб Бен Седик (Марокко), секретарларына Гананы, Гвинеяны, КАР-нын, Марокконун, Кенияны, Алжирини болгаш Малиниң төлөөлекчилери сонугтурган. Федерацияны удурутугазына турар чери Касабланка болуп.

Ча адары — тыа национал спорттун бир хевир. Соолгу үедө Чөөн-Хемчик районунуң школаларынын ортузуна ча адарының спортту кала-бала-биле непереп турар. Олар ча адарынын талазы-биле маргыдааларын тусту-тусту школаларга-даа, район төвүнге-даа эртергенер. Чурукта: ча адарына белеткел. Фото С. Седажымын.

ТУРИЗМ

Туризм—спорттун массалык хевир, кижилерни авангыр, дидим, турушту болуп чорукка канчыктырып турар. Туризм—дыштангылыгы болгаш кадыкчылыгыны эң чулуа чүүгү. Аян-чоруктар бистиң Төрзүн чуртувустун байлуктарын, байлак бойдус чурумдаларын, шаандагы төвүлери, бистиң буржуазияныстың дайынчы болгаш куш-ажымды алдары-биле хамаарылаалык черлерин турисчинин билеп алырына дуузалар.

Бистиң чуртувус чаа-чаа гиростанциялар билеп алырына дуузалар. Бистиң чуртувус совет кижилериниң куш-ажымын чышдып турар техника-биле, октаргай делегемиче орукту ажиткан эртем-биле, бистиң аймадыралы-высты кааптап турар уран чүүл-биле, делегейде эң-не кааламчы ишти-ледди—коммунисттик ишчиледди тургузуп турар кижилер-биле байлак.

Төрзүн черинге аян-чорук кылп чоруур турисчи кижиле бот буюнуң бодунуң кара-биле көөр. Орукка чорда кагайчык-ла! Шах эртен түдүм-на чаа-чаа өңкери көрүп, үнерини дыңап, мурунда көрбазчикер чектерин чагай чыдыка сереп, аң-куштарын көргүзүр. Турисчи аян-чоруктар кижилериниң культуруга деңгелди бедидеринге, кижилериниң бодун догандыр бугу чүвени чаа бую-биле көөрүнге дуузалап турар.

Турисчи похоттар планын болгаш план чок деп ийи келгек калыр. Планин аян-чорукче үнер кижилер баш бурнуңар шилеп алдыктар маршрут-биле чоруур. Оларны дүржүлгө инструкторлар баштап туруу болгаш олар орукка хонар черлер-биле, аш-чөм болгаш транспорт-биле хандырылган турар.

План чок, азы эртер черни турисчи боду шилеп амыр арта турисчилерге эңче таарымчалык, турисчинин сорулгазына долузу-биле дүжүк турар арта болуп. Турисчинин бот хевир эң-не массалык. Төрзүн черин, районун, бодунуң абазынын дугайын улам хойу-биле билеп алыксаан кижилер эртер маршрутун боду турискиши, 3—4 кижиле составы чоруур. Аңаа хой өңкери-дене-даа негеттинмес.

Бистиң кожоаы Красноярсктин турисчилер баазыныдан чылдык-на муң-муң кижилер бистиң каймакчылык делегем чуртувустун азы-бүрү буюнуң турисчилер 15—20 конструкторын иштинде Красноярск крайның бодусу чурумдаларында, Чөөн Сибириниң улуу-улу тудуларыннан аңаа, Владимир Ильич Ленинниң чорам черлери-биле база тунжирлар, Красноярск крайга аян-чорук кылырның путевказын Красноярсктин турисчилер эртеледен алыр.

Бистиң область бодусу чурумдалык болгаш казар байлааның талазы-биле Красноярск крайдын тудува Тожува, ыраккы Монгун-Тайгага, азы Чагытта, Азас хөвдере чорам кижилер, азы элек сугага Улу-Хемини күчүгү ужураарын болгаш саарыларын тавартып эртен кижилер ол черлерин чаражын кажан-даа утпастар. Кызылдың чоогунда ындыг черлер безик кайы хой, Чагыс-даа хун болза хорай кымынче үнүп, эшитип, одаа кылсып, балык мүнч ижип, айаң, хөвдөзү келген кижилер оон эгелээшле турисчи похоттарга чоруу турисчилер күзүрлер.

Бо чылдың июнь айдын эгелеп Чагытта хөвдере турисчилерин доктормал дегери ажылдап эгелээр. Аңаа келген кижилер 12 конструктор иштинде элээн каш похоттарын кылп, балыктап, дыштангы алаш келер. Ак-гвардейжилерни чыла шалкан төвөгүлү черлерге похоттарын киржикчилери база баарлар.

Эрчим эш Артыг агаар, суг болгаш хун, кадыкыл болгаш дыштаркыла-га—кижилерниң бедик бодурукчулугу, ажылдыр болурун эң дүзүлгө. Ю. ЕГОШИН.

Кеннединин Европаже чоруушкуну

ВАШИНГТОН, май 30. СЭТА-ның корреспондентини В. Вачедченкоңуң дамчыды турары бола:

Францияны президентини де Голл-биле, СССР-ниң Министрлер Чөвүлөтүнүн Даргазы Н. С. Хрущёв-биле болган Англияның премьер-министроти Максвилл-биле ужуражар дээш АКШ-тын президентини Д. Кеннеди ботун кезек Европада ужурашкан.

Президентиниң чөвүлөкчилериниң улуг боду, ош ичинде — куруне секретары Ракс, президентиниң национал аймак чок чоруктуң талазы-биле тускай дуузалачыны Банди, куруне департаментиниң совет айтыргылар талазы-биле тускай чөвүлекчи Болен, курсектериниң дуузалачыны Колер, улустар аразынын аймак чок чоруунуң херектериниң талазы-биле камгалал министриниң дуузалачыны Нитте, президентиниң тускай дуузалачыны О'Донел, президентиниң тускай чөвүлекчини Соренсен болгаш өскөлөр-даа үдөп чоруур.

шыдаар болгаш оларны шиптирлээрине үндөснин ындыг азы тывар, ынчаарга элээн үе эркенде бугу делегейин улустарын чоптуг тай-бынга идегелдериниң боттарынын хандылар ындыг чоптуг шиптирлерини тывары болауна бээр чадавас боор деп идегеп турар бис.

Конгрестте республиканың партияның удуруччулары Кеннединин чоруктарында бүдүүзүндө медеглээп парлап үндөгүлер, мыда чугаалап турары бола: «Бистер, сенатта болгаш төлөөлекчилер палатазында республиканыңларын каттышкан удурутугазын келгилүнери, бугу-ле американыр ышкаш, премьер Хру-щев-биле бодунуң Венага ужуражышкыныга чедикшининг болурун президент Кеннедиге күзеп турар бис». Оон-биле кады республиканың бот боттарынын медеглелени олдук чүдүчүрүшкүн кылырында база-

ла далдаравааннар. Амдызында орустар «боттарынын чагай сепкилдинин бүдүрүгүн бадыткаашкынын» бербезин шаанда, өскө калдык-даа чугаалаажымшкынар чоруттунмас деп, Хрущевка сагындарынын олар президентиге сүмелеп туралар.

«Соок дайыны» ургүчүлөрүнүн талаалачыларынын үң ужуражышкынынын бүдүүзүндө америк парлагал-даа америкалыг турар. «Байдалын таарышпазын» дугайын американырда ол ужуражышкыныга «көдүрүшкүн» чотуну» дугайын реаксылыг хөң кирген хайгааракчалар бижип туралар. Ынчалзажок ол үнер эң-не мытык болза-лаа, хой нурунуң үнү эвес-тир. Америк улус нитизин-биле Вена ужуражышкынында ажыктыг түнөөлдерчин манат туралар.

Француз-алжир чугаалаажышкынар

ПАРИЖ. (СЭТА). Алжирини херектериниң талазы-биле Француз министр Луи Жокс, Францияны болгаш Алжир Республиканы тур чазаанын төлөөлөрүн аразында чугаалаажымшкынын чоруп турарынын дугайын Француз чазакка дынадыр дээш, май 30-те Эвиандан Парижче ужуруп үнүшкен.

Франс Пресс агентиледин корреспондентинин Эвиандан дынатканы-биле алырга, чугаалаажымшкынында Француз төлөөлөрүн баштаан Жокс бөгүн дүш сөүндө Елисей ордуга ажытынар ужурауу чазактын хуралына олуржур. Ол хурал де Голлдуң даргалаажымшкы-биле эртер.

Эквадорнуң президентизиниң медеглели

ГАВАНА. (СЭТА). Эквадорнуң президентини Хосе Мариа Веласко Ибра-а эквадор чазак антикоммунисттик политиканы чорударын чедип алындыр элериңниң ассоциациянын» негелдээн бүгү улустун удурулаанышкынын шимчээшкенин бүгү чуртка болдурган болгаш Веласко Ибранын чорудуу турар иштики, даштыкы политиканын деткип турарын илгерилдээн дээрзин Пренса Латина агентилед дынаткан.

чурумун бир-ле дугаарында үрээни ол болур» деп Веласко Ибра чугаалаан.

«Пичинчи үлетпүр элериңниң ассоциациянын» негелдээн бүгү улустун удурулаанышкынын шимчээшкенин бүгү чуртка болдурган болгаш Веласко Ибранын чорудуу турар иштики, даштыкы политиканын деткип турарын илгерилдээн дээрзин Пренса Латина агентилед дынаткан.

Хөвзеленикчилерниң үүлгедин

ГАВАНА. (СЭТА). Террористич-контрреволючулар Кубаның револю-туг трибуналынын прокурору лейтенант Пелайо Фернандес Рубионуң амы-тынныга хадаар чорукту кылганнар. Майнын 29-та ол олду-биле

кады автомашинага олурар деп тур-да, террористтерин аны салып каан бомбазы чазылган. Пелайо Фернандес Рубио зар балыглаткан. Оон олду чиник балыглаткан.

Дужаалды үймөөнчилер үрөп турар

ХАНОЙ. (СЭТА). Вьетнамың информатия агентилединиң дамчытка-ны:

Боолаашкынын соксадыр дугайын-да дужаалды Фуми Носаван-Бун Умун бөлүүнү чаа үрээни «Лас-тун үнү» радио май 30-те буюу шалган.

Май 25-те Фуми Носаван-Бун Умун бөлүүнү «АУ-6» дээр самолёттары Сиенг-Куанг мөжулан муруну-чөөн талада хой-хой районнары боолаан болгаш өлөң кижилер балыгланган.

Май 15-те Фуми Носаван-Бун Умун шериглери Вьетнамадан сонгу талада, Меконг хемин чогуунда турар Нонг-Де районче халдаашкын кылгаш, көдөө ажым-агыйга ажылдап турган 17 чурттаачыларын тудуш хоругдаан болгаш 10 кижини өлүргөн.

Лас-таиланд кызыгаардан кээп Япония. Чокота чаа Цурумиде металлургия заводтарынын 20 муң хире ажылчылары «бодурул-геңиң рационализациясы» деп адаар чүүлге болгаш хергелел чүүлдеринге өртектерин утгатканына удуу 24 шак ажыл соксадышкынын кылганнар.

Чурукта: ажыл соксаткан чыскаалчылар. Джалан Пресс агентилединиң фотозу.

турар дынадырларда чугаалап турары бола, Фуми Носаван-Бун Умун бөлүүнү хой-хой офицерлери болгаш шериг кезектери Таиландка өөренип турар. Фуми Носаван-Бун Умун шериглерини өскө кезектери Лао-Баода турар муруну-вьетнам шеригини бири дивизиясында өөренип турар. Боолаашкынын соксатканынын негелделерин үрээниден ойталаарын «Лас-тун үнү» радио негезен.

Судтап турары

НЬЮ-ЙОРК, май 30. (СЭТА). Ассоциатед Пресс агентилединиң корреспондентиниң дынадып турары-биле алырга, Джэксон хоорайнын (Миссисипи штат) муниципалитет суду «хосталга рейсиниң» 17 киржикчилериниң кижиле бүрүзүн «коруум-чүрүм үрөң» деп буруулаган, 200 долларга торган болгаш кара бажына хоругдаарынын 2 ай хуу-саалыг шенелдээнге шипткен.

Өскө «хосталга рейсиниң» шаанта шиптирип чоран киржикчинин негр шалкыны Вивинни, ол кижиле кара бажым камгалакчызын «дээр-ги» деп адаван дээш, ук кара бажым камгалакчызы чаа өтөөн деп, америк телеграф агентиледери база дынатканнар.

Чехословакияның улустун чазанын шиптириниң буюуар 1970 чылга чедир, а чамдык хоорайларга 1965 чылда өг-бүдө бүрүзү бажым-биле хандырылган турар ужурауу. Чурталга айтырын чуртка бурун шиптирлар төлөздө 1.000.000 ажыг чаа бажымнары тудар.

ЧЕХОСЛОВАКИЯДА ЧУРТГАЛГА БАЖЫННАРЫНЫҢ ЧАА ХЕВИРЛЕРИ

Чехословакияның улустун чазанын шиптириниң буюуар 1970 чылга чедир, а чамдык хоорайларга 1965 чылда өг-бүдө бүрүзү бажым-биле хандырылган турар ужурауу. Чурталга айтырын чуртка бурун шиптирлар төлөздө 1.000.000 ажыг чаа бажымнары тудар.

Чаа бажымнарын ийини саанын үштүн ийи кезин күрүнениң ашкар-хөрөгүн-биле туттунар. Чурталганын чаа бажымнары хоорайлар тудар талазы-биле чурттуң бодунуң болгаш дашкының эң аки дүржүлгөзүн барымдаалап туттуган турарына күрүнө сонугралдык болуп турар. Ынчангаш чурттуң элээн каш хоорайларында хой-хой чурталга бажымнарын шенелде тудуу эгелээр.

Ол тудуушкунарга бири ээлчегде азы-бүрү хевирлерин бажымнары тудуп шенээр. Оларын чурталга өрөөлдерини шиптики байдалын өг-бүдө бүрүзү боттарынын туралааны-биле кылп ал болуп. Телевизор-биле бот-даа хамааттыларын урут чоктарын-даа, хой уруталарыгар-ның-даа негелделери хандырыл болуп өрөөлдерин хой-биле шипил алыр органы хой-ийтиге бээрин оралдажып турар. Ол ышкаш, бажымнары эң аки хунчалар-биле, вана болгаш санитар черлери-биле чепселгезиниң аргазы шенетиниң турар. Ханааларын, шалааларын шенелдип кылмын, электржилдигини, суг болгаш газ дамчыдылгала-

рынның тургузулазын болбаазыра-гайдыдарыча тудуулар улуг кизээгейин салып туралар. Чаа конструкторларын ажылдап, чаа материалдарын хергелеп, тудуунуң чаа аргаларын неперелерип турар, ол чорук куш-ажылдың бүдүрүчүлүүн бедидерине, чурталга бажымнары-нын, тудуу материалдарынын чарыгдалын кызырына ийини бээр, оон түнөөлинде бажымнарын үнөш дика чингээр.

Чурталга бажымнарын чамдык шенелде тудуулар боттарынын архитектура бодалдарынын болгаш шиптирлериниң талазы-биле бот-боттарында ытгалып турар. Оон ужурунда азы-бүрү кылдыр туткунулаан чурталга суурлары болгаш кварталдары чыгыс ай-дыр дээр бодалды болдурастар. Моон-биле кады, бистиң хоорай тудуучуларымыс чоңу азы-бүрү культуранининиң албан черлери-биле хандырынын эргежок чугулазын болгаш аки-аргаларын барымдаалап көрүп туралар.

Дыка хой даштыкы тускай артеминтерин безин сонугралы салдынар турар элээн солун шенелде тудуу бола архитектор Фр. Зоуниктин төлөөленин буюуар Брно хоорайда шуткан бетондан кылган он бир

кайт бажым болуп турар. Улуг өскө хемээвдиг черге болунар-да хой сангы бажымнары кылмын чедип алыр чүткүл ол тудууда солун чүүл болуп турар. Ол, ийи, үш болгаш дөрт конаталарың бажымнарың тургустунар. Ук бажым чыгыс талаал долганып үнөң чадалык болгаш ийи лифттиң болуп. Кол конструктор шиптумал бетондан кылган 15 сантиметр кылын, доора салгылаан кол ханаалар болуп. Фронтонуг кол конструктор дээрге, шак бетондан кылган искиктың фронтон панелдеринг шиптумал бетондан кылган ханаалар-дыр. Бажымның дээриниң 11 сантиметр кылын бажым дөңсө бетон панелдер-биле кылган. Ол бажымны 500—2.500 килограмм дөңсө панелдерден кылган. Ону беш ай иштинде туткан.

Польвөөн хоорайда «келер үениң бажым» дээр бажым туттунуп турар. Ол, бүүдүң калбак болгаш улуг панелдер-биле туттунуп кылган. Бу тудууда пластмастар улуг хемээвдиг-биле ажылгаттынар (ханаалар, чурталга өрөөлдер болгаш оонда өскөлөр). Ол бажымга ванаалар, кунчалар, санитар черлерин чурталга тудуунуң эң бичи шолун эгелээр турар кылдыр кылган. Бу беш кайт эртерибес чүүдери кылмы болгаш

оон-даа өскө депшигелег чүүдери кылп, шенеп турар.

Граден-Кралов хоорайда сес кайт бажымнын тудууда 19 сантиметр төгерик үттер-биле чингидип кылган дөңсө бетон дээрин кылдыр панелдерин кылп турар. Ол чингетинге панелдерден кол конструкторыны база тургузап болуп. Ол бажымның 24 бажымнарына пластмастан кылган ханааларын сыңарып кылп болуп. Архитекторлар эң чинк үнелг бажымны кылмын оралдажып туралар. Бир эвес ындыг бажымны тудууларын аргазы бодун ылап шызыктар болза, ылаңгы панелдер бүүдүрүп үндүрүп турар заводтардан ыракта турар тудууларга ол дыка улуг ужуу-дузалыг.

Амгы үедө чуртта боттандырып турар чурталганын шенелде тудууларын ыракта-ла четче эвес даңкызы болгаш долу эвес характеристиказы мындай-дыр. Оларын кайы-даа боду конструкторыны азы техника-биле өзгөргүчүлүгү, кайызы-даа шиптирлериниң кайы-бир характеринге дүжүп турар. Ынчангаш, бо тудуулар чыгыс эңче сорулгалы—чурталга бажымнарынын айтырын шиптирлеринге Чехословакиянын Социалисттик Республикасына хергелеттинип турар азы-бүрү болгаш бедик шынарлыг чурталга бажымнарын тудуулар хандыры болуп.

И. ПУЛЬЦЕР.

Обласка АГААР-ВОЙДУСТУҢ байдалы

Бөгүн обласка будуттагылап каап турар хун болуп. Сонгу-чөөн болгаш чөөн районнарда чабэ болгаш өл сар чаар. Кызылга чаашкын шоолу эвес. Хат ой-тавында, чамдык черлерге дыныг, сонгу-барыны чүк

улангышкынын. Агаарын температуразы: обласка—11—16, а Кызылга—14—16 градус чылыг.

Редактор Д. Б. БАЙЫР-ОП.

ЭРГИМ НОМЧУКЧУЛАР!

1961 чылдын ийи дугаар чартында төп болгаш область солуннарынга база журналдарга чачылгалар күлээп алышкыны ургүчүлөп турар.

Чагылганы харылааның бүгү контораларында болгаш салбырларында, «Союзпечаттың» киоскларында, албан, организацияларда болгаш бүдүрүлгө черлеринде, совхозтарда болгаш колхозтарда хөй-нитинин парлагга тардыкчылары база почтачылар күлээп ап турар.

ЭШТЕР, чагыдын алышкынын сөөлгу хуннерге чедир сонгаарлатпанар.

СОЮЗПЕЧАТ.

КИНОТЕАТРЛАРГА

БӨГҮН

«ВЛКСМ-НИҢ 30 ЧЫЛЫ» (улуг залга): «Рыжик» — 11.30 шакта. «Дуэля» — 1.30, 3.30, 5.30, 7.30, 9.30 шактарда. (биче залга): «Дүнеси ис» — 4.30, 6.30, 8.30 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: «Боду хузуунда бидангыр» — 11.15, 1.15, 3.15 шактарда. «Чайгы шөлөөр үези» (делем эранныр) — 5.15, 7.15, 9 шактарда.

«ВОСТОК»: «Белетке ургүчүлүк» — 3.15, 5.15, 7.15, 9.15 шактарда. ЧАЙГЫ КИНОТЕАТРГА: «Чоң отуп тур» (2-ги сериясы) — 5, 7, 9 шактарда.

ОБЛАСТЫҢ КИНОЭКРАННАРЫНГА

И. ПУЛЬЦЕР. ДЕП КИНОНУ КӨРҮНЕР.

РЕДАКЦИЈАНЫҢ АДРЕСИ: Кызыл, Шетиникин кудумчузу, бажым № 3 ТЕЛЕФОНАРИ: редакторун 24-63, редакторун оралкачынын 35-24, пропаганда кидизинин 23-54, харымсалгалы секретарынын болгаш харымсалгалы дежурыйнын 23-35, кыдаа ажыл-агый, үлетпүр болгаш транспорт кидизтеринин 25-38, партияны амыдырал болгаш культура амыдырал кидизтеринин 37-13, иштики информация кидизинин 20-60, чагаа болгаш совет тургузуу кидизтеринин 21-27, литжамадыкчыларың 22-64, бухгалтериянын 31-75, корректорларын 21-47. Солун келбей баганда 32-75 телефонче долгаар.

Чыгы № 1179. Культура өргөлениң типографиясы